

MAGYAROK A BELGA NÉP ELLENÁLLÁSI HARCÁBAN A II. VILÁGHÁBORÚ IDEJÉN

1940. május 10-én rohanta meg Hitler Belgiumot és a kis ország 18 nap alatt a nácik kezére került. Egyes vezetők árulása, csak a saját életüket és érdeküket mentő kormánykörök passzív magatartása és az ötödik hadoszlop jelenléte nagyban segítette a hódítók gyors sikerét.

A belga lakosság gyűlölte a megszállókat. Csak a flamand nacionalisták Flandriában és a rexisták Valoniában álltak a fasiszták szolgálatába, ezek azonban együttesen is igen kisszámú csoportot alkottak.

A kommunisták kezdeményezésére a megszállás után azonnal megkezdődött a szervezett ellenállási harc, amelyben szövetségre léptek a különböző pártállású hazafiak csoportjai. Megalakult a Front de l'Indépendance, amelyben képviselve volt a lakosság minden rétege. Ez a Front katonai és polgári ellenállási szervekre oszlott. A legsikeresebb harcot valamennyi között az Armée Belge des Partisans katonai alakulat folytatta.

A háború előtt Belgiumban mintegy 5—600 magyar élt. A német megszállás alatt a belgumi magyarok is kivették részüket a megszállók elleni harcból. Elsősorban Brüsszelben és Anversben, de az ország más területein is illegális csoportok alakultak, amelyek, miután felvették a kapcsolatot a belga ellenállási szervekkel, „direkt akciókba” kezdtek.

1940—41-ben a földalatti magyar csoportok jobbra náciellenes propagandamunkával foglalkoztak. Kiadtak egy magyaryelvű illegális lapot, a „Szabadság”-ot, amelynek címlapján fejszőveggént ez a felírás állt: „Halál a fasiszta megszállókra.” Ezt a lapot rendszeresen eljuttatták az Észak-Franciaországban dolgozó magyarokhoz is.

A német fasiszták teljesen kirabolták az országot. A fellelhető élelmet elszállították, ami fokozta az éhséget, és méginkább szította az ellenállás szellemét is. A belga ezrek és tízezrek között a magyarok is nagy számban tagadták meg a munkát és csatlakoztak az illegális mozgalomhoz. Megtorlásul mindjobban erősödött a megszállók terrorja, a hazafiak tömeges kivégzése.

1941-ben a harc élesebb formákat öltött. Megalakultak az első belga fegyveres csoportok és a brüsszeli Partizán Hadseregen belül felállították a magyar partizán osztagot, amelynek soraiban ott találjuk a Belgiumban élő volt spanyolországi magyar önkénteseket is.

A magyar egység első parancsnoka Löwenwirth Emil volt. Később, amikor ő magasabb beosztást kapott, a vezetést Molnár István vette át, aki a spanyol nép szabadságharcában, a Rákosi zászlóalj parancsnok-helyetteseként rendíthetetlen bátorságról és kiváló vezetési készségről tett tanúbizonyságot.

A magyar csoport első nagyobb akciója a németek szolgálatában álló flamand fasiszták és rexisták ünnepélyének szétverése a brüsszeli Mari-vaux-moziban. A fasiszták vesztesége halottakban és sebesültekben meghaladta a harmincat.

Az egység számos sikeres nappali támadása közül — amelyeknek főként erkölcsi szempontból volt nagy jelentőségük — különösen kiemelkedik a flandriai SS főparancsnoknak, Scholennek a kivégzése.

A magyarok legjelentősebb akciói a vasúttrobbantások voltak. Ezek közül is kiemelkedett a Brüsszel—Bécs-i gyors ellen intézett támadás. A partizánhadsereg főparancsnoksága külön napiparancsban emlékezett meg a magyar csoport hőstettéről.

Löwenwirth Miklóst, akit a németek később elfogtak és 1943. március 15-én kivégeztek, a belga kormány a felszabadulás után a Lipót-rend tiszti keresztjével tüntette ki. Az okiratban ez áll:

„...Mert századával 1943. február 8-án aláaknázte a vasútvonalat Saventhem és Sterrebeke között s ezáltal a Brüsszel—Bécs-i gyors kiskiklását előidézte. A vagónok a mélybe zuhantak, jelentős számú németet megölve, vagy megsebesítve. (Hozzávetőlegesen 300 halott és sebesült.)”

Ez a század kísérte meg mintegy 2000 deportált kiszabadítását, akiket a malini gyűjtőtáborból Auschwitzba szállítottak. A halálraítéltek azonban — akik nem tudták, hogy a partizánok egy távolabbi kanyarban várják a szerelvényt — túl korán kezdték meg a tömeges szökést és legnagyobb részüket a flamand feketeinges őrség géppuskatűze megölte. Az életben maradtakat a partizánok kiszabadították.

Kimentették a Gestapó kezei közül a tierlemonti kórház sebesültjeit is.

1943 júliusában a brüsszel-auderghemi erdőben egy fegyverkezési akció során került a németek gyűrűjébe Molnár István, a kitűnő parancsnok, aki a spanyol szabadságharc, a francia ellenállási harc után Belgiumban harcolt a fasizmus ellen. A túlerővel szembeni tűzharcban több golyótól találva halt hősi halált a szabadságharc e feledhetetlen alakja.

A Gestapó végezte ki Strausz Sándort, a spanyolországi Rákosi zászlóalj volt főhadnagyát, a magyar partizánok egyik vezetőjét.

A belga lakosság tudta, nap, mint nap tapasztalta, hogy az ellenállási harcban elsősorban a kommunisták hozták a legnagyobb áldozatot. A londoni légvédelmi pincékből a rádió napról-napra harsogta a különböző belga pártok odamenekült vezéreinek kitartásra buzdító szónokla-

taik; a kommunista vezetőkről viszont tudta mindenki, hogy ott maradtak az országban és vezetik a fegyveres ellenállást.

A Szovjetunió győzelmeinek hatása alatt százával és ezrével csatlakoztak a férfiak és nők az ellenállási mozgalomhoz.

A fokozódó partizántevékenység nagyobb számú „rendfenntartó” erő jelenlétét tette szükségessé, amelyet természetesen a fronttól kellett elvonni. Így a partizánok — ha igen szerény mértékben is — segítséget nyújtottak a hitleri seregek leveréséhez.

A belga ellenállási mozgalomban elpusztult ezrek között sok magyar áldozta életét a szabadságért. Kiss Ferenc, Löwenwirth Miklós, Lévai József, Simon Zoltán, Goldberger Kálmán és a többi magyar példája, — akik a belga nép ellenállási harcában estek el — arra tanít, hogy van valami, ami az életnél is értékesebb, amely nélkül az élet semmit sem ér: a szabadság! — amelyért Európa különböző országaiban oly sok vért áldoztak a magyar partizánok.

Harsányi János százados.